

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
MELCHIOR WATHELET
esitatud 25. juulil 2018¹

Kohtuasi C-310/17

Levola Hengelo BV
versus
Smilde Foods BV

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (Arnhem-Leeuwardeni apellatsioonikohus, Madalmaad))

Eelotsusetaotlus – Direktiiv 2001/29/EÜ – Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused – Mõiste „teos“ – Toidu maitse

1. Käesolev 23. mai 2017. aasta eelotsusetaotlus, mille esitas Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (Arnhem-Leeuwardeni apellatsioonikohus, Madalmaad) Euroopa Kohtu kantseleisse 29. mail 2017, käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas² artiklite 2–5 tõlgendamist.
2. Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille pooled on ühelt poolt äriühing Levola Hengelo BV (edaspidi „Levola“) ja teiselt poolt äriühing Smilde Foods BV (edaspidi „Smilde“), kes on mõlemad toiduainete tootmise ettevõtjad, ning mis käsitleb seda, et Smilde on väidetavalt rikkunud Levola autoriõigust koorejuustu ja värskete ürtidega juustumäärde nimetusega „Heksenkaas“ või „Heks'nkaas“ (edaspidi „Heksenkaas“)³ maitsele.
3. Eelotsusetaotluse esitanud kohus on seisukohal, et tema menetluses oleva vaidluse lahendamiseks on vaja teada saada, kas liidu õigus ja konkreetsemalt direktiiv 2001/29 välistab toidu maitse kaitsmise autoriõigusega.

1 Algkeel: prantsuse.

2 EÜT 2001, L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230.

3 Prantsuse keeles „fromage de sorcières“ (nõiajuust).

I. Õiguslik raamistik

A. *Rahvusvaheline õigus*

1. *Berni konventsioon*

4. Bernis 9. septembril 1886 allkirjastatud Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni (24. juuli 1971. aasta Pariisi akt) 28. septembril 1979 muudetud redaktsiooni artiklis 2 on sätestatud:

„1. Väljend „kirjandus- ja kunstiteosed“ hõlmab igasuguseid tooteid kirjanduse, teaduse või kunsti valdkonnas, sõltumata selle väljendusviisist või -vormist, nagu näiteks raamatuid, brošüüre ja teisi kirjutisi; loenguid, pöördumisi, jutlusi ja teisi samalaadseid teoseid; draama- või muusikalisi draamateoseid; koreograafiateoseid ja pantomiimateoseid; muusikateoseid tekstiga või ilma tekstita; kinematograafiateoseid, millega võrdsustatakse kinematograafiale analoogsel viisil valminud teosed; joonistus-, maalikunsti-, arhitektuuri-, skulptuuri-, graveerimis- ja litograafiateoseid; fotograafiateoseid, millega võrdsustatakse fotograafiale analoogsel viisil valminud teosed; kujutava kunsti teoseid; illustratsioone, kaarte, plaane, visandeid ja kolmemõõtmelisi teoseid geograafia, topograafia, arhitektuuri või teaduse valdkonnas.

2. Liitu kuuluvate riikide seadusandlus võib aga ette näha, et teoseid üldse või kindlaksmääratud teoste liike ei kaitsta, kui nad ei ole fikseeritud mingis materiaalses vormis.

[...]

5. Kirjandus- ja kunstiteoste kogumikke, nagu näiteks entsüklopeediaid ja antoloogiaid, mis sisu valiku ja korraldamise tõttu moodustavad intellektuaalse loomingu, kaitstakse sellistena, ilma et see kitsendaks autoriõigust igale sellises kogumikus sisalduvale teosele.

6. Käesolevas artiklis nimetatud teoseid kaitstakse kõikides Liitu kuuluvates riikides. Seda kaitset teostatakse autori ja tema õigusjärglaste huvides.

[...]“.

5. Berni konventsiooni artikli 9 lõikes 1 on ette nähtud:

„Käesoleva konventsiooni järgi kaitstavate kirjandus- ja kunstiteoste autoritele kuulub ainuõigus lubada nende teoste reprodutseerimist igal viisil ja igas vormis.“

2. *WIPO autoriõiguse leping*

6. Ülemaailmse Intellektuaalse Omandi Organisatsioon (WIPO) võttis 20. detsembril 1996 Genfis vastu WIPO autoriõiguse lepingu (edaspidi „WIPO autoriõiguse leping“), mis jõustus 6. märtsil 2002 ja kiideti Euroopa Ühenduse nimel heaks otsusega 2000/278/EÜ⁴.

7. WIPO autoriõiguse lepingu artikli 1 „Suhe Berni konventsiooniga“ lõike 4 kohaselt:

„Lepinguosalised järgivad Berni konventsiooni liite artikleid 1–21.“

4 Nõukogu 16. märtsi 2000. aasta otsus WIPO autoriõiguse lepingu ning WIPO esituste ja fonogrammide lepingu heakskiitmise kohta Euroopa Ühenduse nimel (EÜT 2000, L 89, lk 6; ELT eriväljaanne 11/33, lk 208).

8. WIPO autoriõiguse lepingu artiklis 2 „Autoriõiguse kaitse ulatus“ on sätestatud:

„Autoriõiguse kaitse laieneb väljendustele ja mitte ideedele, menetlustele, töömeetoditele või matemaatilistele mõistetele kui sellistele“.

9. WIPO autoriõiguse lepingu artiklis 4 „Arvutiprogrammid“ on ette nähtud:

„Arvutiprogramme kaitstakse kui kirjandusteoseid Berni konventsiooni artikli 2 tähenduses. Sellist kaitset kohaldatakse arvutiprogrammide suhtes nende väljendusviisist või -vormist olenemata“.

10. WIPO autoriõiguse lepingu artikli 5 „Andmekogud (andmebaasid)“ sõnastuse kohaselt:

„Andme- või muu materjali mis tahes vormis kogusid, mis nende sisu valiku või korralduse tõttu moodustavad intellektuaalse loomingu, kaitstakse sellisena. See kaitse ei laiene andmetele või materjalile endale ega piira kogus sisalduvate andmete või materjali suhtes kohaldatavat mis tahes autoriõigust.“

3. WTO leping ja TRIPS-leping

11. 15. aprilli 1994. aasta intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide leping (TRIPS) (EÜT 1994, L 336, lk 214, edaspidi „TRIPS-leping“), mis sisaldub Maaailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) asutamislepingu (EÜT 1994, L 336, lk 3; ELT eriväljaanne 11/21, lk 82, edaspidi „WTO leping“) lisas 1 C, kiideti heaks nõukogu 22. detsembri 1994. aasta otsusega 94/800/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse nimel sõlmitavaid tema pädevusse kuuluvaid küsimusi puudutavaid kokkuleppeid, mis saavutati mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste Uruguay voorus (1986–1994)⁵.

12. TRIPS-lepingu artiklis 9 „Suhe Berni konventsiooniga“ on sätestatud:

„1. „[WTO] liikmed järgivad Berni konventsiooni (1971) artikleid 1–21 ja selle lisa. [...]“

2. Autoriõiguse kaitse laieneb väljendustele, mitte aga ideedele, protsessidele, töömeetoditele või matemaatilistele mõistetele kui sellistele“.

13. TRIPS-lepingu artiklis 10 „Arvutiprogrammid ja andmekogud“ on sätestatud:

„1. Arvutiprogramme, kas lähtetekstina või objektikoodi näol, kaitstakse nagu kirjandusteoseid vastavalt Berni konventsioonile (1971).“

2. Andme- või muu materjali kogusid, nii arvutiga loetavaid kui muul kujul, mis nende sisu valiku või korralduse alusel moodustavad intellektuaalse loomingu, kaitstakse sellistena. Niisugune kaitse, mis ei laiene andmetele või materjalile endale, ei kahjusta autoriõigusi, mis sisalduvad andmetes või materjalis endas“.

5 EÜT 1994, L 336, lk 1; ELT eriväljaanne 11/21, lk 80.

B. Liidu õigus

14. Direktiivi 2001/29 artiklis 2 „Reprodutseerimisõigus“ on sätestatud:

„Liikmesriigid näevad ette, et ainuõigus lubada või keelata otseselt või kaudset ajutist või alalist reprodutseerimist mis tahes viisil või vormis, osaliselt või täielikult, on:

a) autoritel nende teoste osas;

[...]“.

15. Direktiivi 2001/29 artiklis 3 „Õigus teoseid üldsusele edastada ja muid objekte üldsusele kättesaadavaks teha“ on sätestatud:

„1. Liikmesriigid näevad ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sh nende teoste sellisel viisil kättesaadavaks tegemist, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal.

[...]“.

16. Direktiivi 2001/29 artiklis 4 „Levitamisõigus“ on sätestatud:

„1. Liikmesriigid näevad ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste originaalide ja koopiate levitamist üldsusele müümise teel või muul viisil.

[...]“.

C. Madalmaade õigus

17. Madalmaade autoriõiguse seaduse (Auteurswet; edaspidi „autoriõiguse seadus“) artiklis 1 on sätestatud:

„Autoriõigus on kirjandus-, teadus- või kunstiteose autori või tema õigusjärglaste ainuõigus teost avaldada või reprodutseerida, võttes arvesse seaduses sätestatud piiranguid.“

18. Autoriõiguse seaduse artikkel 10 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kirjandus-, teadus- või kunstiteosed käesoleva seaduse tähenduses on:

- 1) raamatud, brošüürid, ajalehed, ajakirjad ja mis tahes muud kirjalikud teosed;
- 2) draama- ja muusikalised draamateosed;
- 3) loengud ja pöördumised;
- 4) koreograafiateosed ja pantomiimateosed;
- 5) muusikateosed, tekstiga või ilma tekstita;
- 6) joonistus-, maalikunsti-, arhitektuuri-, skulptuuri-, litograafia-, graveerimisteosed ja muud kogumikud;
- 7) maakaardid;

- 8) plaanid, visandid ja kolmemõõtmelised teosed geograafia, topograafia, arhitektuuri või teaduse valdkonnas;
- 9) fotograafiateosed;
- 10) kinematograafiateosed;
- 11) kujutava kunsti teosed ning disainilahendused ja mudelid;
- 12) arvutiprogrammid ja ettevalmistavad materjalid,

ja üldiselt igasugused tooted kirjanduse, teaduse või kunsti valdkonnas, sõltumata selle väljendusviisist või -vormist.

[...]“.

II. Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

19. Heksenkaas on koorejuustu ja värskete ürtidega juustumääre. Selle lõi 2007. aastal üks Madalmaade aedvilja- ja värskete toodete müügi ettevõtja. 2011. aastal sõlmitud lepinguga loovutas selle looja läbimüügi käibega seotud tasu eest Levolale intellektuaalomandi õigused, mis tall selle toote suhtes kuulusid.

20. Heksenkaasi tootmismeetodi patent anti 10. juulil 2012 ja sõnamärk „Heksenkaas“ registreeriti 2010. aasta keskel.

21. Smilde toodab alates 2014. aasta jaanuarist ühele poeketile Madalmaades toodet „Witte Wievenkaas“.

22. Kuna Levola leidis, et Witte Wievenkaasi tootmine ja müük rikub tema autoriõigusi Heksenkaasi „maitsele“, esitas ta Smilde vastu hagi Rechtbank Gelderlandile (Gelderlandi esimese astme kohus, Madalmaad). Levola määratles autoriõiguse maitsele kui „toidu tarbimisel maitsemeelte kaudu tekkiva tervikmulje, sealhulgas kompimismeele kaudu suus tajutava tunde“.

23. Levola palus Rechtbank Gelderlandil (Gelderlandi esimese astme kohus) otsustada esiteks, et Heksenkaasi maitse on selle tootja intellektuaalne looming ning on seega kaitstud autoriõigusega „teosena“ autoriõiguse seaduse artikli 1 tähenduses, ja teiseks, et Smilde toodetud toote maitse on selle „teose“ reprodutseerimine. Ta palus samal kohtul samuti anda Smildele korraldus autoriõiguste rikkumine lõpetada ja keelata tal Levola autoriõiguste rikkumine, sealhulgas toote nimetusega „Witte Wievenkaas“ tootmine, ostmine, müümine ja mis tahes muu turustamine.

24. Rechtbank Gelderland (Gelderlandi esimese astme kohus) otsustas 10. juuni 2015. aasta kohtuotsuses, et Levola nõuded tuleb igal juhul rahuldamata jätta, ilma et oleks vaja lahendada küsimust, kas Heksenkaasi maitset saab autoriõigusega kaitsta, kuna Levola ei näidanud, millised Heksenkaasi maitse elemendid või elementide kombinatsioon moodustavad selle juustu algu- ja isikupära.

25. Levola esitas selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule.

26. Eelotsusetaotluse esitanud kohus on seisukohal, et kohtuasja keskne küsimus on, kas toidu maitse saab olla autoriõigusega kaitstav. Ta lisab, et tema menetluses oleva kohtuasja pooled on selles küsimuses risti vastupidistel arvamustel.

27. Levola sõnul saab toidu maitse kvalifitseerida autoriõigusega kaitstud kirjandus-, teadus- või kunstiteoseks. Levola tugineb eelkõige Hoge Raad der Nederlandeni (Madalmaade kõrgeim kohus) 16. juuni 2006. aasta kohtuotsusele Lancôme (ECLI:NL:HR:2006:AU8940), milles see kohus põhimõtteliselt tunnistas võimalust tunnustada autoriõigust parfüümi lõhnale.

28. Seevastu ei vasta Smilde sõnul maitsete kaitse autoriõiguse süsteemile, mis on tema sõnul kohaldatav ainult optiliselt ja akustiliselt tajutava loomingu suhtes. Pealegi takistavad toidu maitse ebastabiilsus ja maitsetunnetuse subjektiivsus kvalifitseerida maitset autoriõigusega kaitstavaks teoseks. Lisaks ei ole tema sõnul intellektuaalomandi autori ainuõigusi ja nende piiranguid maitsetele praktikas võimalik kohaldada.

29. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Cour de cassation (kassatsioonikohus, Prantsusmaa) välistas kategooriliselt võimaluse kaitsta autoriõigusega lõhna, nimelt 10. detsembri 2013. aasta kohtuotsuses⁶. Euroopa Liidus on liikmesriikide kõrgemate kohtute praktika seega lahknev lõhna autoriõigusega kaitstavuse küsimuses, mis sarnaneb eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetluses oleva kohtuasja keskmes olevaga.

30. Nendel asjaoludel otsustas Gerechthof Arnhem-Leeuwarden (Arnhem-Leeuwardeni apellatsioonikohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. a) Kas liidu õigusega on vastuolus see, kui toidu maitset kui autori enda intellektuaalset loomingut kaitstakse autoriõigusega? Eelkõige:

b) Kas autoriõigusest tulenevat kaitset ei luba kohaldada asjaolu, et liidu kõikidele liikmesriikidele siduva Berni konventsiooni artikli 2 lõikes 1 sisalduv mõiste „kirjandus- ja kunstiteosed“ hõlmab küll „igasuguseid tooteid kirjanduse, teaduse või kunsti valdkonnas, sõltumata nende väljendusviisist või -vormist“, kuid viidatud sättes nimetatud näited puudutavad siiski vaid optiliselt ja/või akustiliselt tajutavaid teoseid?

c) Kas toidu maitset ei saa toidu (võimaliku) riknevuse ja/või maitse tajumise subjektiivsuse tõttu liigitada autoriõigusega kaitstavaks teoseks?

d) Kas autoriõigusest tuleneva kaitse kohaldamist toidu maitsele takistab direktiivi 2001/29 artiklites 2–5 sätestatud ainuõiguste ja piirangute süsteem?

2. Kui vastus esimese küsimuse punktile a on eitav:

a) Millised nõuded peavad olema täidetud, et toidu maitse saaks olla autoriõigusega kaitstav?

b) Kas autoriõigusest tuleneva kaitse kohaldamine – maitsele põhineb üksnes toidu maitse kui sellisel või (ka) toidu koostisel?

c) Kui kaugele ulatub selle poole tõendamiskoormis, kes rikkumismenetluses väidab, et ta on loonud toidu maitse, mis on autoriõigusega kaitstav? Kas see pool võib piirduda liikmesriigi kohtule menetluse käigus toidu esitamisega, et kohtunik saaks – toitu maitstes ja nuusutades – ise otsustada, kas toidu maitse vastab autoriõigusest tuleneva kaitse nõuetele? Või peab hagi esitanud pool (teatavatel tingimustel) esitama ka maitsekoosluse väljatöötamiseks tehtud loominguliste otsustuste kirjelduse ja/või koostise, mille põhjal tuleb maitset pidada autori enda intellektuaalseks loominguks?

⁶ Cour de cassation (kassatsioonikohus), kaubanduskolleeegium, 10.12.2013, nr 11-19.872, ametlikus väljaandes ei avaldata (ECLI:FR:CCASS:2013:CO01205).

- d) Kuidas peab liikmesriigi kohus rikkumismenetluses tuvastama, kas kostja poolt välja töötatud toidu maitse kattub hageja toidu maitsega selliselt, et tegemist on autoriõiguse rikkumisega? Kas sellega seoses on oluline (ka) see, kas mõlema maitse tervikmulje kattub?”

III. Menetlus Euroopa Kohtus

31. Kirjalikud seisukohad esitasid Levola, Smilde, Prantsuse, Itaalia ja Ühendkuningriigi valitsus ning Euroopa Komisjon. Levola, Smilde, Madalmaade, Prantsuse ja Ühendkuningriigi valitsus ning komisjon esitasid suulised seisukohad kohtuistungil, mis peeti 4. juunil 2018.

IV. Õiguslik analüüs

32. Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas toidu maitse on „teos“ ja kas seda saab direktiivi 2001/29⁷ alusel autoriõigusega kaitsta.

A. Vastuvõetavus

33. Smilde väidab, et käesolev eelotsusetaotlus on vastuvõetamatu. Ta leiab, et lisaks sellele, et Levola ei ole täitnud kohustust esitada põhikohtuasjas väited ja tõendid, võib selle kohtuasja juba lõpetada ka selle põhjal, et toote Heksenkaas maitse ei ole originaalne.

34. Minu arvates ei saa Smilde esitatud vastuvõetamatuse vastuväitega nõustuda järgmistel põhjustel.

35. Ainult liikmesriigi kohus, kelle lahendada on vaidlus ja kes vastutab langetatava kohtuotsuse eest, on pädev tema menetluses oleva kohtuasja eripära arvestades hindama nii eelotsuse vajalikkust oma otsuse tegemiseks kui ka Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste asjakohasust. Kui esitatud küsimused puudutavad liidu õiguse tõlgendamist, on Euroopa Kohus järelikult reeglina kohustatud otsuse langetama. Järelikult kehtib eeldus, et liidu õigust puudutavad küsimused on asjakohased. Liikmesriigi kohtu esitatud eelotsusetaotluse saab Euroopa Kohus jätta läbi vaatamata vaid siis, kui on ilmne, et liidu õiguse tõlgendamine, mida liikmesriigi kohus palub, ei ole mingil viisil seotud põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, või ka juhul, kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele⁸.

36. Tuleb rõhutada, et käesolev eelotsusetaotlus käsitleb liidu õiguse ja täpsemalt direktiivi 2001/29 artiklite 2–5 tõlgendamist. Kuna miski ei viita sellele, ega isegi ei väideta, et taotletud liidu õiguse tõlgendusel ei ole mingit seost tegelikkuse või põhikohtuasja esemega või et probleem on hüpoteetiline, olen seisukohal, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu eelotsuse küsimusi selle direktiivi ja mõiste „teos“ tõlgendamise kohta ei saa pidada vastuvõetamatuks ainuüksi seetõttu, et üks põhikohtuasja pooltest on seisukohal, et põhikohtuasi tuleb lahendada muude väidete ja argumentide põhjal.

⁷ Levola sõnul on „Levola ja Smilde kohtuvaidluses [...] küsimus selles, kas Heksenkaasi maitset *kui sellist* saab autoriõigusega kaitsta. See on aistinguline mulje, mis tekib maitse *kui sellise* kogemisest, mitte vahendid, mis on selle mulje tekitanud. Seega ei taotleta kaitset konkreetsele ainele või koostisainete loetelule. Teos, mille kaitset taotletakse, on maitse ise, mitte selle kandja“ (tema seisukohtade punkt 9). Levola lisab, et „ei ole välistatud, et seda maitset saab reprodutseerida ka mõne muu kandjaga samamoodi nagu õlimaaliga kunstniku loodud kujutist saab jäljendada või reprodutseerida muul kandjal. Autoriõigusega kaitstud teos on õigupoolest mittemateriaalne väljendus, mitte füüsiline kandja, mis seda väljendust kannab“ (tema seisukohtade punkt 86).

⁸ Vt 1. juuli 2010. aasta kohtuotsus Sbarigia (C-393/08, EU:C:2010:388, punktid 19 ja 20 ning seal viidatud kohtupraktika).

B. Sisulised küsimused

1. Mõiste „teos“ – „liidu õiguse ühtne ja autonoomne“ mõiste

37. Mõistet „teos“ direktiivi 2001/29 artikli 2 punkti a, artikli 3 lõike 1 ja artikli 4 lõike 1 tähenduses ei ole selles direktiivis määratletud⁹. Peale selle ei sisalda need sätted ühtegi viidet riigisisesele õigusele seoses mõistega „teos“¹⁰.

38. Niisugustel asjaoludel tuleneb Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt nii liidu õiguse ühetaolise kohaldamise nõudest kui ka võrdsuse põhimõttest, et liidu õigusnorme, mis ei viita sõnaselgelt liikmesriikide õigusele nende tähenduse ning ulatuse kindlaksmääramiseks, tuleb tavaliselt kogu Euroopa Liidus tõlgendada autonoomselt ja ühetaoliselt ning seda tuleb teha sätte konteksti ja asjaomase õigusakti eesmärki arvesse võttes¹¹.

39. Sellest kohtupraktikast tuleneb, et terminit „teos“ tuleb käsitleda nii, et see vastab liidu õiguse autonoomsele mõistele, mille tähendus ja ulatus peavad olema kõikides liikmesriikides identsed. Seetõttu peab Euroopa Kohus seda terminit liidu õiguskorras tõlgendama ühetaoliselt¹².

40. Sellest järeldub, et mõiste „teos“ liidu õiguse autonoomse mõistena ei võimalda liikmesriikidel kehtestada selle kohta erinevaid või täiendavaid nõudeid. Järelikult on liidu õigusega vastuolus liikmesriigi õigusnorm, mis näeb väljaspool direktiiviga 2001/29¹³ sätestatud raamistikku ette võimaluse kaitsta toidu maitset autoriõiguse alusel¹⁴.

2. Mõiste „teos“ ja intellektuaalse loomingu nõue

41. Prantsuse valitsus on seisukohal, et selleks, et kindlaks määrata, kas toidu maitsele võib anda direktiiviga 2001/29 kaitse autoriõiguse alusel, on vaja kindlaks teha, kas seda võib pidada teoseks, s.t objektiks, mis on algupärane selles mõttes, et see on autori enda intellektuaalne looming.

⁹ Peale selle ei ole toidu maitse autoriõigusega kaitsmist liidu õiguses spetsiifiliselt reguleeritud.

¹⁰ Levola sõnul, „[k]ui liidu õiguses tuntakse ühetaolist ja autonoomset mõistet „teos“, mis ei luba liikmesriikidel vabalt kehtestada riigi tasandil autoriõiguse kaitse andmiseks lisatingimusi [...], siis peab ka liidu õigus lahendama küsimuse, kas liikmesriigid peavad andma autoriõiguse alusel kaitse originaalloomingule, mida tajutakse muul viisil kui nägemis- või kuulmismeelega, nagu maitse või lõhn, või kas nad isegi ei *või* anda niisugusele maitse- või lõhnaloomingule kaitset autoriõiguse alusel, isegi kui see maitse või lõhn tuleneb intellektuaalsest loometööst, millega autor on väljendanud oma isiklikku loomingu“ (tema seisukohtade punkt 41). „Kuigi Euroopa Kohus on õigeks pidanud kehtestada autoriõigusega kaitseks ainult kvalitatiivse miinimumläve [autori] „enda intellektuaalse loomingu“ nõude kujul – nagu aktsepteeritakse näiteks Saksamaa kohtupraktikas – on selge, et liikmesriigid võivad vabalt teosele, mis seisneb kulinaarse loomingu maitse autoriõiguse alusel kaitset anda või mitte, kui seda maitset saab vähemalt kvalifitseerida selle autori enda intellektuaalseks loominguks. Nimelt ei välista kehtestatud „enda intellektuaalse loomingu“ kvalitatiivne miinimumlävi tingimata ühtegi inimese meeltest, nii et enda intellektuaalse loomingu tajumisviisi asjasse puutuvuse kindlaksmääramine aistingulise taju seisukohalt kuulub liikmesriikide pädevusse“ (tema seisukohtade punkt 42).

¹¹ Vt kohtuotsus, 16.6.2011, Omejc (C-536/09, EU:C:2011:398, punkt 19). Vt ka kohtuotsus, Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).

¹² Vt selle kohta kohtuotsus, Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, punkt 33).

¹³ Või mõne muu liidu õigusnormiga, mis võidakse edaspidi vastu võtta, kui liidu seadusandja nii otsustab.

¹⁴ Vt analoogia alusel 16. juuli 2009. aasta kohtuotsus Infopaq International (C-5/08, EU:C:2009:465, punktid 27–29) ja 21. oktoobri 2010. aasta kohtuotsus Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, punktid 29–37).

42. Euroopa Kohus märkis 16. juuli 2009. aasta kohtuotsuse Infopaq International (C-5/08, EU:C:2009:465) punktis 34, et „Berni konventsiooni üldisest ülesehitusest ja eriti selle artikli 2 viiendast ja kaheksandast lõigust [tuleneb], et teatavate objektide kaitse kirjandus- või kunstiteosena eeldab seda, et need moodustavad intellektuaalse loominguga“¹⁵. Euroopa Kohus otsustas peale selle, et autoriõigust direktiivi 2001/29 artikli 2 punkti a tähenduses kohaldatakse vaid niisuguse objekti suhtes, mis on algupärane ehk autori enese intellektuaalne looming¹⁶.

43. Euroopa Kohus otsustas 1. detsembri 2011. aasta kohtuotsuse Painer (C-145/10, EU:C:2011:798) punktis 88, et intellektuaalne looming kuulub autorile, kui selles kajastub autori isikupära. Vastavalt 1. märtsi 2012. aasta kohtuotsuse Football Dataco jt (C-604/10, EU:C:2012:115) punktile 39 ei ole kõnealune kriteerium seevastu täidetud, kui andmebaasi koostamisel valitsevad tehnilised kaalutlused, reeglid või piirangud, mis ei jäta ruumi loomevabadusele. Peale selle otsustas Euroopa Kohus nimetatud kohtuotsuse punktis 42, et see, kui andmebaasi koostamisel oli peale selles sisalduvate andmete loomise vaja autori olulist vaeva ning oskusi, ei saa iseenesest õigustada selle kaitsmist autoriõigusega, kui selle vaeva ja oskuste puhul ei väljendu mingit originaalsust nende andmete valikus või korralduses.

44. Ma leian siiski, et kuigi asjaolu, et objekt oleks algupärane, on autoriõiguse kaitse saamiseks vajalik tingimus, ei ole see minu arvates piisav. Lisaks nõudele, et kõnealune objekt peab olema algupärane, peab see olema „teos“.

45. Euroopa Kohus otsustas 16. juuli 2009. aasta kohtuotsuse Infopaq International (C-5/08, EU:C:2009:465) punktis 33, et „[d]irektiivi 2001/29 artikli 2 punkt a näeb ette, et autoritel on nende teoste osas ainuõigus lubada või keelata reprodutseerimist osaliselt või täielikult. Sellest tuleneb, et autorile antud õiguse – lubada või keelata reprodutseerimist – kaitse ese on „teos“¹⁷.

46. Sellest kohtupraktikast nähtub selgelt, et direktiivi 2001/29 artikli 2 punkt a nõuab ühelt poolt, et oleks olemas „teos“¹⁸, ja teiselt poolt, et see teos oleks algupärane. On oluline neid kahte eri mõistet mitte ühte liita või sulamiks teha.

47. Seetõttu leian nii nagu komisjon, et asjaolu, et „teost võib direktiivi 2001/29 artikli 2 punkti a alusel autoriõigusega kaitsta ainult siis, kui algupära kriteerium on teose puhul täidetud, ei saa siiski tõlgendada nii, et see tähendab ümberpöörduvalt, et igasugust objekti, mis vastab sellele kriteeriumile, tuleks seepärast „automaatselt“ käsitada autoriõigusega kaitstud teosena selle direktiivi tähenduses“¹⁹.

15 Ameerika Ühendriikide kõrgeim kohus otsustas oma kohtuotsuses Feist Publications, Inc. vs. Rural Telephone Service Co., Inc. 499 U.S. 340, et autoriõiguse *sine qua non* on algupära.

16 Kohtuotsuse Infopaq International punkt 37. Euroopa Kohtu sõnul „kaitstakse niisuguseid teoseid nagu arvutiprogrammid, andmebaasid ja fotod autoriõigusega vaid siis, kui need on algupärased ehk *autori enese intellektuaalne looming*“, (nimetatud kohtuotsuse punkt 35 ja kohtujuristi kursiv).

17 Ka direktiivi 2001/29 artiklis 3 „Õigus teoseid üldsusele edastada ja muid objekte üldsusele kättesaadavaks teha“ ja selle direktiivi artiklis 4 „Levitamisõigus“ on nimetatud „teost“.

18 Ühendkuningriigi valitsuse sõnul oleks täiesti väär tõlgendada 16. juuli 2009. aasta kohtuotsust Infopaq International (C-5/08, EU:C:2009:465) nii, et see „täheb, et mis tahes liiki teost tuleb autoriõigusega kaitsta, kuna see on autori intellektuaalne looming. Punktis 37 esitatud arutluskäiku tuleb tõlgendada koostoimes punktidega 34–36, kus on selgelt öeldud, et direktiiviga 2001/29 kaitstud süsteem kehtib ainult teatavate vastavalt Berni konventsioonile või muule liidu õiguse elementidele, nagu direktiivile arvutiprogrammide kohta, kirjandus- või kunstiteoseks liigitatud objektide suhtes“ (tema seisukohtade punkt 19).

19 Komisjoni kirjalike seisukohtade punkt 33. Euroopa Kohus otsustas 4. oktoobri 2011. aasta kohtuotsuses Football Association Premier League jt (C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punktid 96–99), et spordiüritusi ei saa aga pidada *intellektuaalseks loominguks, mis oleks kvalifitseeritav teosena*, sest teose kvalifikatsiooni andmiseks peaks asjaomane objekt olema algupärane selles mõttes, et see *on autori enese intellektuaalne looming*. Kuigi on tõsi, et kõnealuse kohtuotsuse nende punktide sõnastusest jääb mulje, et „teos“ on „intellektuaalse loominguga“ sünonüüm ja et ainus nõue selleks, et autoriõigust maksta panna, on, et on olemas „intellektuaalne looming“, leian ma, et sellest kohtuotsusest tuleneb, et spordiüritused, konkreetselt jalgpallivõistlused, ei ole autoriõigusega kaitstud, kuna neile kehtivad mängureeglid, mis ei jäta ruumi loomevabadusele autoriõiguse tähenduses. Spordiüritustel kui sellistel ei ole nimelt algupära. Küsimust, kas spordiüritused on (mittealgupärased) „teosed“, ei ole Euroopa Kohus analüüsinud.

3. Kas maitse on teos?

48. Kuna direktiivis 2001/29 ei ole mõistet „teos“ määratletud, leian ma, et on asjakohane võtta arvesse Berni konventsiooni sätteid. Nimelt, kuigi liit ei ole Berni konventsiooni lepinguosaline, on ta vastavalt WIPO autoriõiguse lepingu – mille pool ta on, mis kuulub tema õiguskorda ning mida direktiiviga 2001/29 soovitakse rakendada – artikli 1 lõike 4 kohaselt siiski kohustatud järgima Berni konventsiooni artikleid 1–21²⁰.

49. Järelikult on liit kohustatud järgima nimelt Berni konventsiooni artikli 2 lõiget 1, mis määratleb autoriõigusega kaitstavate „kirjandus- ja kunstiteoste“ ulatuse. Selle sätte kohaselt hõlmab väljend „kirjandus- ja kunstiteosed“ „igasuguseid tooteid kirjanduse, teaduse või kunsti valdkonnas, sõltumata selle väljendusviisist või -vormist“. Peale selle sisaldab Berni konventsiooni artikli 2 lõige 1 *mitteammendavat loetelu*²¹ kaitstud „kirjandus- ja kunstiteostest“²².

50. Selles loetelus ei ole nimetatud ei maitseid ega ka maitsetega analoogseid teoseid, nagu lõhnad või parfüümid, kuid neid ei ole sõnaselgelt välistatud.

51. Märgin siiski, et vaatamata asjaolule, et vastavalt Berni konventsiooni artikli 2 lõikele 1 hõlmab „[v]äljend „kirjandus- ja kunstiteosed“ [...] igasuguseid tooteid kirjanduse, teaduse või kunsti valdkonnas, sõltumata selle väljendusviisist või -vormist“, on selles sättes nimetatud ainult teoseid, mida tajutakse optiliste või akustiliste vahendite abil, nagu raamatud ja muusikateosed, jättes välja loominguga, mis on tajutav muude meeltega, nagu maitse-, haistmis- või kompimismeel.

52. Lisaks, kui teatava loominguga autoriõigusega kaitstavuses on püsivaid kahtlusi, on rahvusvaheline kogukond regulaarselt sekkunud, et selgelt kindlaks teha, et kõnealused „teosed“ on autoriõigusega kaitstud – tingimusel, et need on algupäraseid – kas muutes Berni konventsiooni või võttes vastu mitmepoolseid kokkuleppeid²³.

53. Nii näiteks võeti WIPO autoriõiguse leping, mis on Berni konventsiooni tähenduses erileping, vastu just nimelt selleks, et kaitsta Euroopa teoseid digitaalses keskkonnas²⁴, nagu arvutiprogrammid ja andmekogud või muud elemendid (andmebaasid)²⁵.

20 Vt 9. veebruari 2012. aasta kohtuotsus Luksan (C-277/10, EU:C:2012:65, punkt 59).

21 Minu arvates näitavad sõnad „telles que“ [nagu näiteks] prantsuskeelses versioonis ja „such as“ ingliskeelses versioonis, et autoriõigusega kaitstavate „kirjandus- ja kunstiteoste“ loetelu on mitteammendav ja järelikult näitlik.

22 Vt Berni konventsiooni artikli 2 lõige 6.

23 Vt selle kohta 2003. aastal avaldatud ja internetis järgmisel aadressil: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/fr/copyright/891/wipo_pub_891.pdf kättesaadava WIPO hallatavate autoriõiguste ja nendega kaasnevate õiguste lepingute juhendi lk 25.

24 Vt direktiivi 2001/29 põhjendus 15. WIPO autoriõiguse lepingu artiklis 4 on sõnaselgelt ette nähtud, et arvutiprogrammid on kaitstud kirjandusteostena Berni konventsiooni artikli 2 tähenduses. Sama lepingu artiklis 5 on ette nähtud, et mis tahes vormis andmekogusid, mis nende sisu valiku või korralduse tõttu moodustavad intellektuaalse loominguga, kaitstakse sellisena. Vt ka TRIPS-lepingu artikkel 10.

25 Direktiiv 2001/29 käsitleb autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste õiguskaitset, välja arvatud arvutiprogrammide õiguskaitse ja andmebaaside õiguskaitse. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/24/EÜ arvutiprogrammide õiguskaitse kohta (ELT 2009, L 111, lk 16) käsitleb nimelt spetsiifiliselt arvutiprogrammide õiguskaitset. Nõukogu 14. mai 1991. aasta direktiivi 91/250/EMÜ arvutiprogrammide õiguskaitse kohta (EÜT 1991, L 122, lk 42; ELT eriväljaanne 17/01, lk 114), mis tunnustati kehtetuks ja asendati direktiiviga 2009/24, põhjendusest 1 nähtub, „et kõigi liikmesriikide õigusaktid ei paku praegu arvutiprogrammidele selget kaitset ning kui selline kaitse on olemas, on selle tingimused erinevad“. Märgin selle kohta, et arvutiprogrammi objektкод ei ole põhimõtteliselt inimesele tajutav. Ometi on arvutiprogrammi objektкод täpne ja stabiilne produktsioon, mida saab masinaga konkreetselt ja objektiivselt „lugeda“ või „tajuda“. Peale selle käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 1996. aasta direktiiv 96/9/EÜ andmebaaside õiguskaitse kohta (EÜT 1996, L 77, lk 20; ELT eriväljaanne 13/15, lk 459) spetsiifiliselt andmebaaside õiguskaitset. Direktiivi 96/9 artikli 3 lõikes 1, mis käsitleb autoriõigust, on sätestatud, et „sisu valiku või korralduse poolest autori intellektuaalseks loominguks olevaid andmebaase [kaitstakse] sellisena autoriõiguse alusel. Nende kaitse alla kuulumise kindlaksmääramiseks ei rakendata mingeid muid kriteeriume“. Direktiivi 96/9 artikli 7 lõige 1 kaitseb omamoodi õigusega andmebaase, mille sisu kogumiseks, kontrollimiseks või esitamiseks on tehtud kvalitatiivselt ja/või kvantitatiivselt oluline investeering.

54. Toidu maitset ei saa võrrelda ühegi selle lepinguga kaitstud „teosega“ ja minu teada ei ole toidu maitse autoriõigusega kaitstud ühegi muu rahvusvahelise õiguse normi alusel²⁶.

55. Peale selle leian ma kooskõlas Prantsuse valitsuse ja komisjoni seisukohtadega, et isegi kui toidu maitse või parfüümi väljatöötamise protsess nõuab tööd ja on oskusteave, oleksid need objektid, mille kaitset saaks tagada autoriõigusega, üksnes siis, kui need oleksid algupärased²⁷. Autoriõiguse kaitse laieneb *algupärastele väljendustele*, mitte ideedele, menetlustele, töömeetoditele või matemaatilistele mõistetele kui sellistele²⁸. Leian, et kuigi kuju, milles retsept on väljendatud (väljendus), võib olla autoriõigusega kaitstud siis, kui väljendus on algupärane, ei kaitse autoriõigus retsepti kui sellist (ideed). Seda vahetegemist nimetatakse inglise keeles „*idea/expression dichotomy*“.

56. Lisaks peaksid need algupärased väljendused olema *piisavalt täpselt ja objektiivselt identifitseeritavad*. Nii otsustas Euroopa Kohus 12. detsembri 2002. aasta kohtuotsuses Sieckmann (C-273/00, EU:C:2002:748, punkt 55), mis käsitleb küsimust, kas *tähis, sel juhul lõhn, mis iseenesest ei ole visuaalselt tajutav, võib olla kaubamärk*, et see on võimalik, „tingimusel et seda saab esitada graafiliselt, iseäranis kujutiste, joonte või tähtede abil, ning et see on *selge, täpne, iseenesest täielik, kergesti äratuntav, mõistetav, kestev ja objektiivne*“²⁹.

57. Nüüdset tehnika taset arvestades näib siiski, et praegu on maitset või lõhna täpselt ja objektiivselt identifitseerida võimatu. Sellega seoses rõhutab Itaalia valitsus, et „vaatamata teaduslikele jõupingutustele, mida on seni tehtud, et toidu organoleptilisi omadusi üheselt kindlaks teha, on praeguse seisuga „maitse“ peamiselt kvalitatiivne element, mis on eelkõige seotud maitseelamuse subjektiivsusega. Toidu organoleptilised omadused on nimelt mõeldud tajuorganitega, peamiselt maitse- ja haistmis-, aga ka kompimismeelega tajumiseks ja hindamiseks subjektiivse kogemuse ja nendele meeelunditele toidust tekkinud muljete põhjal. Niisuguste kogemuste objektiivset iseloomustust ei ole veel olemas“³⁰. Ma ei välista võimalust, et maitse või lõhna täpselt ja objektiivselt kindlakstegemise tehnika võib tulevikus areneda, mille tõttu võib seadusandja sekkuda ja neid kaitsta autoriõigusega või muude vahendite abil.

26 Smilde sõnul „[ei olnud *ühelgi* seadusandjal (ega Berni konventsiooni koostajatel ega TRIPS-lepingu läbirääkijatel ega WIPO autoriõiguse lepingu autoritel ega kindlasti mitte direktiivi [2001/29] vastuvõtmiseni viinud seadusandlikus menetluses osalevatel pooltel kavatsust lubada autoriõiguse abil monopoliseerida midagi subjektiivset, riknev, ebatäpset, muutuvat, hoomamatut ja tehniliselt maitseta määratletut“ (tema seisukohtade punkt 91).

27 Nimelt intellektuaalne looming. Vt 1. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Football Dataco jt (C-604/10, EU:C:2012:115, punkt 42).

28 Vt selle kohta 2. mai 2012. aasta kohtuotsus SAS Institute (C-406/10, EU:C:2012:259, punkt 33). Vt ka WIPO autoriõiguse lepingu artikkel 2 ja TRIPS-lepingu artikli 9 lõige 2.

29 *Tingimust, et tähis peab olema graafiliselt kujutatud, liidu õiguses küll enam ei ole. Siiski on oluline märkida, et 12. jaanuaril 2016 jõustunud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/2436 kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (ELT 2015, L 336, lk 1) artikli 3 punkt b ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2015. aasta määrus (EL) 2015/2424, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 207/2009 ühenduse kaubamärgi kohta ja komisjoni määrus (EÜ) nr 2868/95, millega rakendatakse nõukogu määrus (EÜ) nr 40/94 ühenduse kaubamärgi kohta ja tunnistatakse kehtetuks komisjon määrus (EÜ) nr 2869/95 siseturu harmoneerimisametile makstavate lõivude kohta (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused) (ELT 2015, L 341, lk 21; ELT erivaljaanne 09/01, lk 291), mis jõustus 23. märtsil 2016, nõuavad, et tähiseid peab olema võimalik registris esitada viisil, mis võimaldab pädevatel asutustel ja üldsusel teha kindlaks tähiste omanikule tagatud õiguskaitse selge ja täpse sisu.*

30 Vt nende seisukohtade punkt 34.

58. Minu arvates ei muuda võimalus teha maitse kindlakstegemine kohtu või kohtu määratud eksperdi ülesandeks, nagu soovitab Levola oma kirjalikes seisukohtades, kuidagi asjaolu, et see kindlakstegemine³¹ jääks juba oma olemuselt subjektiivseks³². Võimalus teha teos ja järelkult selle autoriõigusega kaitsmise ulatus piisavalt täpselt ja objektiivselt kindlaks, on tingimata vajalik selleks, et järgida õiguskindluse põhimõtet autoriõiguse omaja ja konkreetsemalt nende kolmandate isikute huvides, kelle vastu võidakse algatada kohtuasju, nimelt kriminaalmenetlusi või võltsimise kohtuasju³³ autoriõiguse rikkumise tõttu.

59. Asjaolu, et toit on potentsiaalselt püsimatu, ei ole iseenesest veenev. Nimelt on oluline rõhutada, et peale asjaolu, et direktiiv 2001/29 ei näe ette mingit kohustust teost fikseerida³⁴, ei ole autoriõiguse ese mitte kandja, millele teos on fikseeritud, vaid teos ise.

60. Asjaolu, et maitseed on iseenesest ajutised, kõikuvad ja ebastabiilsed, räägib minu arvates siiski nende täpselt ja objektiivselt identifitseerimise ja järelkult nende autoriõiguse tähenduses teosena kvalifitseerimise vastu.

61. Seetõttu leian, et toidu maitse ei ole direktiivi 2001/29 tähenduses „teos“. Sellest järeldub, et maitsele ei laiene reprodutseerimisõigus³⁵, õigus teoseid üldsusele edastada ja õigus muid kaitstavaid objekte üldsusele kättesaadavaks teha³⁶ ning levitamiseõigus³⁷ direktiivi 2001/29 tähenduses, mis kehtivad ainult teostele. Peale selle tuleb märkida, et direktiivi 2001/29 artiklis 5 sätestatud erandid ja piirangud kehtivad ainult niisuguste õigustega kaitstud teoste suhtes.

62. Esitatud kaalutlustest tuleneb, et direktiiviga 2001/29 on vastuolus toidu maitse kaitsmine autoriõigusega. Kuna teine küsimus on esitatud üksnes juhuks, kui toidu maitse kaitsmine autoriõigusega ei ole direktiiviga 2001/29 vastuolus, ja see puudutab eelkõige kaitse andmise tingimusi ja ulatust, ei ole sellele küsimusele vaja vastata.

V. Ettepanek

63. Esitatud põhjendusi arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata *Gerechthshof Arnhem-Leeuwardeni* (Arnhem-Leeuwardeni apellatsioonikohus, Madalmaad) eelotsuse küsimustele järgmiselt:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiiviga 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas on vastuolus toidu maitse kaitsmine autoriõigusega.

31 Ma räägin siin teose identifitseerimisest, mitte selle algupära hindamisest, mille suhtes võivad arvamused lahkned ja mis eeldab teatud määral subjektiivsust. Kui teost ei ole võimalik täpselt ja objektiivselt identifitseerida, siis ei ole võimalik hinnata ka selle algupära.

32 Komisjon on seisukohal, et maitse tekitatud tunnetused ja muljed „on [...] subjektiivsed, mittekonkreetsed ja (seega) ei saa neid reprodutseerida, igal juhul mitte kindlalt, objektiivselt ja piisavalt täpselt selleks, et neid saaks autoriõigusega kaitsta“ (tema seisukohtade punkt 41).

33 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/48/EÜ intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta (ELT 2004, L 157, lk 45 ja parandus ELT 2004, L 195, lk 16; ELT eriväljaanne 17/02, lk 32) põhjenduses 28 on ette nähtud, et „[l]isaks käesolevas direktiivis sätestatud tsiviil- ja haldusmeetmetele, menetlustele ja õiguskaitsevahenditele tähendavad kriminaalsanktsioonid ühtlasi vastavatel juhtudel meetmeid intellektuaalomandi õiguste jõustamise tagamiseks“.

34 Vt ka Berni konventsiooni artikli 2 lõige 2.

35 Vt direktiivi 2001/29 artikkel 2.

36 Vt direktiivi 2001/29 artikkel 3.

37 Vt direktiivi 2001/29 artikkel 4.